

Noces de Sang

L'Oratori "Noces de Sang"

La clausura de l'any jubilar del Mil·lenari del miracle eucarístic del Sant Dubte d'Ivorra va abellir-se amb la interpretació de l'Oratori "Noces de Sang", obra de Mons. Valentí Miserachs i lletra de Mn. Climent Forner. L'edició de l'estrena d'aquest peça musical contribueix a divulgar el coneixement del miracle eucarístic que fa mil anys va succeir en aquest bell indret de la Segarra i a penetrar en el misteri de l'Eucaristia.

El text, de Mn. Climent Forner, narra poèticament el lloc, les circumstàncies, els fets i les conseqüències del miracle eucarístic d'Ivorra. La música, de Mons. Valentí Miserachs, ajuda a entrar en el relat per viure en primera persona aquest fet extraordinari.

Escoltar aquest Oratori ens transporta a Ivorra. Sonen les campanes que criden a matines. Res anuncia que serà un dia especial, el dia d'un gran miracle, d'una gran contemplació de la condescendència divina. Així, doncs, entrem al petit temple romànic de Santa Maria d'Ivorra, comença el dia del Sant Dubte.

+ **Xavier Novell,**
Bisbe de Solsona

BREU INTRODUCCIÓ A L'ORATORI "NOCES DE SANG"

D'una primera lectura del poema de Mn. Climent Forner, dos aspectes em van colpir de bell antuvi. El primer, el "Cant a la Segarra", que fa de pròleg als fets del Sant Dubte. Jo he volgut que tot l'oratori fos un cant a la Segarra, tant per l'ús de la temàtica dels Goigs de Sant Ramon Nonat, que caracteritzen el cant inicial, com i també dels Goigs de la Verge d'Ivorra i del Sant Dubte, substància de la secció central o del diàleg entre la Verge i Mn. Bernat Oliver, i, finalment, dels Goigs de la Mare de Déu del Claustre de Guissona, que es deixen sentir des de l'arribada de Sant Ermengol, durant el cant de la Confraria per ell fundada, i fins al final, on s'entrellacen amb els Goigs de Sant Ramon i amb tota la temàtica del cant a la Segarra inicial. Així quedava assegurada l'essència segarrenca de tota l'obra.

L'altre aspecte que em va colpir de seguida fou el bellíssim diàleg central, on la Verge renya maternalment el pobre Mn. Bernat –novell Sant Tomàs-, que respon penedit i fermament creient: "a ulls clucs ara hi creuré, / no sols el veig, el palpo..." Aquesta part tan viva del "retaule" de Mn. Climent em va animar a cercar la manera de fer que tot l'oratori fos com un "retaule" en moviment, una mena d'acció sacra. Em sembla d'haver-ho obtingut, procurant que els fets del Sant Dubte estiguin immersos en aquesta Segarra sempre present, que, però, va mudant d'aspecte segons el pas de les hores, i que es va progressivament transfigurant pels efectes del miracle eucarístic. És molt diferent el paisatge de la Segarra a l'alba (matines) del que podem contemplar a l'hora del capvespre, tot i que la temàtica sigui la mateixa. És així que el pas del temps – l'arc d'una jornada – s'estructura segons l'ordre de les hores canòniques del breviari, des de matines fins a completes, tal com ve indicat en el llibret que teniu a les mans.

Aquest “dia” que vivim en l’espai d’una hora escassa no és un dia qualsevol. El relleu que prenen en l’obra els fragments incorporats de la litúrgia llatina de Corpus (himnes “Pange, lingua” i “Sacris solemniis”, i alguns versets de la seqüència “Lauda, Sion” en els dos quartets d’adoració, textos que fan referència a la importància de la fe –“sola fides sufficit”-), ultra la utilitat de crear un paper més consistent per als quatre solistes, m’ha anat convenent a imaginar que aquest “dia” segarrenc és el dia de Corpus (el Corpus de la meva infantesa!), que veu a l’hora de “laudes” el prodigi de la sang divina, les Veròniques a l’hora de “prima”, el diàleg a l’hora de “tertia”, l’arribada de Sant Ermengol a ple migdia (hora “sexta”), la Confraria a l’hora “nona” (vers les quatre de la tarda), per arribar a l’hora de “vespres” (devers les 6 de la tarda), en què remuntem a l’altiplà dels Hostalets, d’on havíem davallat a la sortida del sol, per desfilar en la processó de Corpus pel camí de cal Millars al cant de l’himne eucarístic final, on s’alternen les estrofes del gran cor amb les dels solistes. Les “completes” són confiades a l’orquestra, que fa sentir en la dolçor del crepuscle transfigurat els temes principals, embolcallats de les veus de la natura extàtica, que s’uneix a l’homenatge que tributa al Salvador la humanitat renovellada. L’Amen “pianissimo” del cor, junt amb el cant del rossinyol i els darrers ecos de la campana d’Ivorra clouen aquesta diada de glòria, diada del “Sant Dubte” que, al cap de mil anys, revifa el foc perenne d’amor de l’Església vers el seu “Espòs de Sang”.

Dies 6,7 i 8 de maig de 2011

Mons. Valentí Miserachs

Miracle sobre miracle

No recordo haver-me emocionat mai tant en un concert, això que m'agrada molt d'escoltar-ne. Em refereixo a les tres audicions, a les quals vaig assistir, de «Noces de Sang», l'oratori del Sant Dubte d'Ivorra. I no perquè jo en sigui l'autor del text, pobre de mi, sinó perquè amb la música de Mons. Valentí Miserachs, casada perfectament amb la lletra del poema i interpretada per un munt de veus corals, quatre solistes i una orquestra excel·lents, amb uns ressons de cants litúrgics en llatí i de goigs populars en català que s'hi intercalaven, juntament amb uns xirois i oportuns repics de campanes, semblava que el cel baixés a la terra o que la terra se'n pugés al cel. No exagero, no. És d'aquelles emocions estètiques sublimes, semblants a les dels místics, que només els artistes són capaços d'experimentar. Que ho diguin, si no, els molts espectadors que també en quedaven admirats. Encara ara em deixo endur per aquell pianíssim final de la pregària de vespres, talment una posta de sol que es rendeix davant la custòdia amb el Santíssim Sagrament en la processó de Corpus Christi. Amén, amén... Fins els ocellics deixaven de piular per no profanar el silenci.

I jo que, com Bernat Oliver, veia astorat com el calze em sobreeixia de sang i, xop com me'n sentia, cridava les devotes dones a eixugar-la. Em fonia de tendresa en el diàleg íntim establert entre ell i la Mare de Déu. Amb Sant Ermengol, bisbe d'Urgell, exultava de goig en comprovar el miracle i anava cap a Roma a exposar-lo al successor de Pere. Amb els confreres del Sant Dubte convidava els pelegrins de tots els segles a venerar les sagrades relíquies. M'acompanyaven, a més, convocats per l'inspirat músic, Sant Tomàs d'Aquino amb els seus versos clàssics i el poble fidel amb els goig marians de la comarca... Vivía com estret d'aquest món, traslladat al Cenacle de Jerusalem, submergint-me en el misteri de l'Eucaristia i en la història de l'Església que en viu, talment el cordó umbilical que la uneix amb Jesucrist. No sols la Segarra amb els seu ametllers, les seves oliveres, els seus trons i les seves fondalades, el sol i la lluna, els ocells i els estels, tot l'univers cantava amb mi i jo amb ell a l'unison les meravelles del Déu Creador i Salvador. Que n'és de bella la nostra fe! Amb el Sant Dubte d'Ivorra s'aclareixen tots els dubtes? Veniu, Esperit Sant.

Mn. Climent Forner

ESCENES

1. I – CANT A LA SEGARRA (AD MATUTINUM)
 2. II – MOSSÈN BERNAT OLIVER (AD LAUDES)
 3. III – PLANY DE LES VERÒNIQUES (AD PRIMAM)
 4. IV – PLANY DE SANTA MARIA (AD TERTIAM)
 5. V – MOSSÈN BERNAT OLIVER
 6. VI – PLANY DE SANTA MARIA
 7. VII – MOSSÈN BERNAT OLIVER
 8. – CAMPANES
 9. – PRIMER QUARTET D'ADORACIÓ
 10. VIII – SANT ERMENGOL (AD SEXTAM)
 11. IX – COR DE CONFRARES (AD NONAM)
 12. – SEGON QUARTET D'ADORACIÓ
 13. X – CANT A L'EUCARISTIA (AD VESPERAS)
 14. – AD COMPLETORIUM
-

NOCES DE SANG

**Oratori del Mil·lenari del Sant Dubte d'Ivorra
(1010-2010) per a solos, cor i orquestra**

Música de Mons. Valentí Miserachs
Text de Mn. Climent Forner

Textos incorporats: *Fragments dels Goigs de Nostra
Senyora d'Ivorra i del Sant Dubte.*
*Fragments llatins de l'Himne "Pange, lingua" i de
la Seqüència "Lauda, Sion", ambdós de l'Ofici de
Corpus, de Sant Tomàs d'Aquino*

Personatges: Maria (mezzo-soprano)
L'Àngel de la Segarra (tenor)
Mossèn Bernat Oliver (baríton)
El bisbe Sant Ermengol (baix cantable)

*L'acció es desenvolupa en el tomb d'un dia de
primavera, festa de Corpus, des de l'alba fins a la
posta del sol*

I – CANT A LA SEGARRA (Ad Matutinum)

*L'esguard s'esplaia en la contemplació de la Segarra
a l'hora de l'alba*

L'Àngel:

Que n'és d'encisadora la Segarra,
castell vivent de Catalunya al cor!
Planell verdós cap a migdia, barra
amb murs prepirinencs els vents del nord.

Cor:

Cruïlla de camins, terror que dóna,
regat pels afluents del Llobregós,
collites de bon blat, entre Guissona,
Torà i Cervera, viles a redós

L'Àngel:

Valls i turons i turonets com dunes
amb alts castells i alegres campanars,
ni que les torres dels castlans en runes
parlin només de guerra i mort, ai las!

Cor:

Els ametllers, però, i les oliveres
cada any reviuem, quan el temps s'escau,
i s'alcen com les úniques banderes
invictes del reialme de la pau.

L'Àngel:

Amb qui renaixeria la comarca
seria amb l'inclit Sant Ramon Nonat:
fill de Portell, ell, fent-se esclau, la marca
quan dels captius refà la llibertat.

Cor:

Si la voleu de cap a cap recórrer,
rica com és d'història, d'art, de fe,
sens dubte, pelegrins, que, anant a Ivorra,
amb el Sant Dubte reprendreu l'alè.

L'Àngel:

I si la boira de les fondalades
us amagués, d'espessa, el corriol,
l'esvaïríeu prou a llambregades
com tots els dubtes a la llum del sol.

II – MOSSÈN BERNAT OLIVER (Ad Laudes)

Del pla dels Hostalets davallrem cap a Ivorra i entrem de bona hora a l'església de Santa Maria on Mossèn Bernat, en la penombra, està celebrant la Missa matinal. Ha començat el cànon.

Cor d'homes:

Verbum caro panem verum
verbo carnem efficit
fitque sanguis Christi merum,
et si sensus deficit,
ad firmandum cor sincerum
sola fides sufficit

Mossèn Bernat:

Què veig, Déu meu, què veig? Com és, com és que el calze
em sobreïx de sang a doll si sols és vi?
no vi diví sinó de taula i de taverna,
vi segarrenc molsut, més bo que el d'Enguedí!

Cor d'homes:

Sola fides sufficit!

Mossèn Bernat:

De cop s'ha desbordat, just ara que l'acabo
de beneir amb el pa. No sóc pas jo el botxí
que amb una llança un jorn el pit us travessava
d'on una deu de sang i d'aigua en va sortir?

III – PLANY DE LES VERÒNIQUES (Ad Primam)

Cor de dones:

Desesperat, mossèn Bernat, dones, ens crida;
correm cap a l'altar amb draps d'estopa i lli,
no pas com sempre a fer dissabte a cops d'escombra,
sinó a eixugar els tapets que sagnen a desdir.
Verònica va ser valenta i compassiva,
quan eixugà corrents amb un llençol molt fi
el rostre de Jesús que, anant cap al Calvari,
regalimava sang, la sang que ens redimí.

IV – PLANY DE SANTA MARIA (Ad Tertiam)

Maria:

Bernat, fill meu, què fas? Jo sóc Santa Maria,
la Mare de Jesús i teva, no cal dir.

Cor d'homes:

Dignament direm cantant
vostres Goigs, Verge d'Ivorra..

Maria:

Et parlo des del fons del cor, des de l'Aguda
on vares néixer i des d'aquest retaule aff.

Cor de dones:

Dignament direm cantant
vostres Goigs, Verge d'Ivorra.

Maria:

Per què dubtaves d'Ell? Jo hi era allà al Cenacle,
quan, com a comiat, prenia el pa i el vi
dient: "Mengeu, beveu, que jo seré amb vosaltres
fins a la fi dels temps tot combregant-me a mi."

Cor:

Veren tots la pura sang
de Jesucrist redemptora:
Dignament direm cantant
vostres Goigs, Verge d'Ivorra.

V – MOSSÈN BERNAT OLIVER

Mossèn Bernat:

Perdó, Jesús Senyor. Perdó, Santa Maria.
Si he pecat, em vull de veres penedir.
D'infant que me'l sé prou el ritu de la missa,
havent mamat la fe ja de la mare al si.
El pa i el vi però, només eren un símbol,
un bell record d'Aquell que un dia va venir.
No em creia pas que jo pogués transfigurar-los
amb quatre mots i que ells m'haguessin de nodrir.

VI – PLANY DE SANTA MARIA

Maria:

Doncs sí, Bernat, fill meu. Quin goig! L'Eucaristia
té tant gust de Jesús que en té també de mi.
Fill meu, sigues creient! Ni ara que el veieres
com el Bessó Tomàs no te'l creuràs per fi?

VII – MOSSÈN BERNAT OLIVER

Mossèn Bernat:

A ulls clucs ara hi creuré. No sols el veig, el palpo,
xop de la seva sang, el més pur serení.
Que els meus fidels també hi creguin perdonant-me
la culpa, ja que és Ell qui sacerdot m'ungí.

Cor:

Dignament direm cantant
vostres Goigs, Verge d'Ivorra.

(Les campanes es posen a tocar soles)

Primer Quartet d'adoració

Els quatre solistes:

Dogma datur christianis
quod in carnem transit panis
et vinum in sanguinem.

Cor de dones:

Lauda Sion Salvatorem,
lauda Ducem et Pastorem
in hymnis et canticis.

Solistes:

Quod non capis, quod non vides,
animosa firmat fides
praeter rerum ordinem.

VIII – SANT ERMENGOL (Ad Sextam)

*Sant Ermengol ve de Guissona: El tema dels Goigs de la
Verge del Claustre, patrona de la vila estimada, ja no ens deixarà més.
Sant Ermengol arriba: és migdia.*

Sant Ermengol:

Així que m'assabento del miracle,
me'n vaig corrents a Ivorra, dut pel zel.
I com repiquen boges les campanes
com si s'hagués la terra tornat cel!

Bisbe d'Urgell, jo que me'n vaig a Roma
a veure el papa Sergi Quart portant
el ric tresor dels corporals i el calze,
i ell ho celebra amb butlles a l'instant.

Torno de Roma encara amb més relíquies
que ell em regala en ares de la fe;
el papa es queda el calze com a prova,
i els privilegis ja no tenen fre.

IX – COR DE CONFRARES (Ad Nonam)

Són les quatre de la tarda

Cor d'homes:

Nosaltres som la Confraria
que duu per nom august Santa Maria
i que el sant bisbe va fundar,
pleta major, la més antiga,
on el ramat poruc feliç s'abriga
i mai no para de belar.

Cor:

Vetllem no sols pel nostre temple
de Sant Cugat; donem exemple
d'amor al pobre i al malalt.
D'arreu arreu la gent venia,
i acull romeus l'albergueria
com salva vides l'hospital.

Cor general:

N'hem vist de totes entre pestes,
guerres i crims, seques i tempestes,
com de descures hem pecat,
sempre però Santa Maria,
Mare que estima i vetlla nit i dia,
de tot fins ara ens ha salvat.

Cor:

Veniu a Ivorra a venerar-hi
la sang del Crist, reliquiari
més que d'argent, de fe vivent:
un cabell pulcre de la Mare;
de la corona d'Ell, encara,
feta d'espines, un fragment...

Cor general:

El Crist que un dia en creu moria
per sempre restarà en agonia
en tots nosaltres, el seu Cos;
ressuscitant, ja se'ns enduïa
al Cel amb Ell, germans, d'on l'alleluia
que ha d'alegrar la vall dels plors.

Segon Quartet d'Adoració

Els quatre solistes:

Sub diversis speciebus,
signis tantum, et non rebus,
latent res eximiae.

Cor de dones:

Quantum potes, tantum aude
quia maior omni laude
nec laudare sufficis.

Els quatre solistes:

Caro cibus, sanguis potus,
manet tamen Christus totus
sub utraque specie.

X – CANT A L'EUCARISTIA (Ad Vesperas)

A l'hora del captard remuntem cap als plans de Sant Ramon. La processó de Corpus va seguint el camí de carena, vers cal Millars. Sant Ermengol duu la custòdia i Mn. Bernat els encensers; segueix tot el poble fidel. Al fons de la vall veiem sempre Ivorra i, en primer terme, l'església de Santa Maria, la del Sant Dubte, encesa com una torxa. La natura, transfigurada, s'afegeix extàtica a l'himne d'amor.

Cor:

Ja que l'hora és arribada,
cal que amb tot el goig al cor
i amb la fe que ens agermana
cantem ara al Déu-Amor
que en Jesús el Fill ens salva
del pecat i de la mort,

Cor general:

que en Jesús el Fill ens salva
del pecat i de la mort.

Solistes:

El mateix que ens creà un dia,
com a fills ens reconeix
i de tant com ens estima
-siguem pròdigs o fidels-,
Pare bo com és, ens crida
follament a viure amb Ell.

Cor:

Del convit d'eternes nocces
que ja ens té ben preparat
(Casa seva és Casa nostra
d'on vivim exiliats),
el pa i vi que a taula ens dóna
n'és un tast celestial,

Cor general:

el pa i vi que a taula ens dóna
n'és un tast celestial.

Solistes:

És la Santa Mare Església
qui ens acull en ple desert,

qui ens engendra i alimenta
amb Paraula i Sagrament:
Llar de foc que sempre crema;
font que apaga tota set.

Cor:

Celebrant l'Eucaristia,
combreguem el Cos de Crist,
però no el combregaríem
sense rebre'l, compassius,
en el pobre en qui s'abriga
i el malalt que el fa escruixir,

Cor general:

en el pobre en qui s'abriga
i el malalt que el fa escruixir.

Solistes:

Oh, la fe dels nostres pares,
quina herència que hem rebut!
Agraïm-la i, renovada,
transmetem-la amb tot l'orgull:
flama ardent que no s'apaga
contra el vent advers d'avui.

Cor:

Som l'Església de Solsona
que celebra el jubileu
d'aquest Sant Dubte d'Ivorra
fent camí, enmig d'esbarzers,
vers el Regne que corona
de Déu Pare el somni etern.

Cor general i solistes:

vers el Regne que corona
de Déu Pare el somni etern.

Ad Completorium (Orquestra)

*El sol es pon en un núvol de glòria. La humanitat redimida,
i amb ella la natura, adora prostrada el Santíssim Sagrament.*

Cor:

Amen

INTÈRPRETS :

SOLISTES

Maria (mezzosoprano): Marta Cordoní
L' Àngel de la Segarra (tenor): Jordi Casanova
Mossèn Bernat Oliver (baríton): Antoni Marsol
El Bisbe Sant Ermengol (baix cantable): Pau Bordas

CORS

Coral Ginesta de Cervera
Polifònica de Puig-reig
Orfeó Nova Solsona

ORQUESTRA

Julià Carbonell de les Terres de Lleida

Campanes

DIRECCIÓ

Mons. Valentí Miserachs

